

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kaupunginhallitus, § 292, 31.08.2026

Kasvatus- ja opetuslautakunta, § 77, 18.08.2026

Elinvoima- ja osaamislautakunta, § 91, 19.08.2026

§ 292

Valtuustoaloite lasten ja nuorten liikkumisen lisäämiseksi koulu- ja opiskelupäivän aikana – Keskustan valtuustoryhmä ym.

TRE:813/12.00.01/2026

Kaupunginhallitus, 31.08.2026, § 292

Valmistelija / lisätiedot:
Savisaari Lauri, Salmi Pekka

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Mikko Tiirikainen, puh. 040 806 3533, johtava asiantuntija Kristiina Järvelä, puh. 040 800 4678, johtaja, ammatillinen koulutus Kirsi Viskari, puh. 0400 376 420, etunimi.sukunimi@tampere.fi ja lukiokoulutuksen johtaja Mari Aalto, puh. 040 187 4593, etunimi.sukunimi1@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoiminnan johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Keskustan valtuustoryhmän ym. valtuustoaloite ja siihen annetut kasvatus- ja opetuslautakunnan sekä elinvoima- ja osaamislautakunnan lausunnot merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aiheutta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Aikaisempi käsittely

Kasvatus- ja opetuslautakunta 18.8.2026 § 77. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. [Valtuustoaloite lasten ja nuorten liikkumisen lisäämiseksi koulu- ja opiskelupäivän aikana – Keskustan valtuustoryhmä ym. | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat](#)

Elinvoima- ja osaamislautakunta 19.8.2026 § 91. Kaupungin internetsivulla osoitteessa www.tampere.fi. [Valtuustoaloite lasten ja nuorten liikkumisen lisäämiseksi koulu- ja opiskelupäivän aikana – Keskustan valtuustoryhmä ym. \(yhteistoiminta-alueen asia\) | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat](#)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tiedoksi

Keskustan valtuustoryhmä, Mikko Tiirikainen, Kristiina Järvelä, Kirsi Viskari, Mari Aalto

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
 - 2 Nuorisovaltuuston lausunto
 - 3 Lasten parlamentin lausunto
-

Kasvatus- ja opetuslautakunta, 18.08.2026, § 77

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojalammi Ulla

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Rasimus Elli, Varhaiskasvatusjohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Keskustan valtuustoryhmän ym. valtuustoaloite ja siihen annettu kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Keskustan valtuustoryhmä esittää 9.2.2026 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että jokaisessa tamperelaisessa koulussa ja oppilaitoksessa otetaan käyttöön aktiivisesti liikkuvan koulun ja opiskelun malli. Mallin käyttöönottamiseksi valtuutetut esittävät, että: 1. jokaiseen kouluun ja oppilaitokseen nimetään liikunnallisen toimintakulttuurin yhdyshenkilö, ellei jo ole, 2. koulun arkeen lisätään liikunnallisia ratkaisuja, 3. edistetään lasten ja nuorten mahdollisuuksia liikkua koulumatkat kävellen tai pyörällä turvallisesti ja 4. tuetaan opettajia ja koulunkäynnin ohjaajia liikunnallisen toimintakulttuurin jalkauttamiseen.

Keskustan valtuustoryhmä ja muut valtuutetut perustelevat aloitettaan muun muassa sillä, että vain noin kolmasosa lapsista ja nuorista liikkuu päivittäin suositellun määrän ja että lasten ja nuorten liikkuminen vähenee iän myötä, erityisesti toiselle asteelle siirryttäessä. Heidän mukaansa suurin osa koulu- ja opiskelupäivästä kuluu istuen, mikä heikentää psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia, ja että pieni tauko ja liike tehostavat oppimista. He perustelevat aloitettaan monilla tiedossa olevilla liikunnan myönteisillä vaikutuksilla sairauksien ehkäisyyn sekä että liikunta auttaa muun muassa vuorovaikutustaitojen oppimisessa ja luo edellytyksiä elinikäiselle liikuntaharrastukselle ja terveellisille elintavoille. Heidän mukaansa liikkumisen tulee olla osa koulu- ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

opiskelupäiviä ja koulu voi olla lapselle ainoa paikka, jossa pääsee liikkumaan ja kokeilemaan erilaisia lajeja, minkä vuoksi koululiikunnan rooli ja koululiikuntapaikat korostuvat monipuolisen liikunnan mahdollistajana.

Valtuustoaloitteessa esitetyt tavoitteet toteutuvat Tampereella jo laajasti osana liikunnallisen elämäntavan edistämisen kokonaisuutta, ja niitä vahvistetaan edelleen opetussuunnitelman päivityksen myötä. Kaupungissa on pitkäjänteisesti rakennettu liikunnallista toimintakulttuuria, ja toteutus perustuu sekä valtakunnallisiin linjauksiin että paikallisesti kehitettyihin toimintamalleihin. Jokaisella koululla on nimetty liikunnallisen toimintakulttuurin vastuutaho, kuten HALI-opettaja tai muu vastuuopettaja, ja 1.8.2026 alkaen toimintaa koordinoi lisäksi koulukohtainen harrastamisen ja liikkumisen tiimi rehtorin tukena. Tämä vahvistaa aloitteessa esitettyä tavoitetta selkeästä vastuuttamisesta ja rakenteiden pysyvyydestä.

Koulupäivän arkeen sisältyy monipuolisia liikunnallisia ratkaisuja, jotka vastaavat aloitteen tavoitteeseen liikkumisen lisäämisestä oppitunneilla ja välitunneilla. Näihin kuuluvat toiminnalliset oppitunnit eri oppiaineissa, tauottaminen liikunnalla, aktiiviset välitunnit sekä liikkumista tukevat oppimisympäristöt. Oppilaiden roolia vahvistetaan esimerkiksi välkkäritoiminnan ja oppilasagenttitoiminnan kautta, mikä on linjassa aloitteen ajatuksen kanssa oppilaiden osallistamisesta. Koulut kokoavat nämä käytännöt lukuvuosisuunnitelmiinsa ja kehittävät niitä osana omaa toimintakulttuuriaan, jolloin ratkaisut juurtuvat pysyviksi käytännöiksi.

Koulumatkojen osalta perusopetus edistää aktiivista ja turvallista liikkumista suunnitelmallisesti yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Oppilaita ja perheitä kannustetaan kulkemaan koulumatkat kävellen tai pyörällä, ja tätä tuetaan jakamalla vuosittain kaikille oppilaille kestävän liikkumisen materiaaleja. Lisäksi koulumatkojen turvallisuutta parannetaan sekä fyysisin ratkaisuin että kasvatuksen ja opetuksen keinoin.

Henkilöstön osalta perusopetus tunnistaa aloitteessa esitetyn tarpeen tukea opettajia ja koulunkäynnin ohjaajia liikunnallisen toimintakulttuurin toteuttamisessa. Tukea tarjotaan koulutusten, tutoropettajatoiminnan sekä Lupa liikkua ja Lupa harrastaa -toiminnan pedagogisten ratkaisujen kautta, ja samalla vahvistetaan henkilöstön osaamista ja työssäjaksamista.

Perusopetuslain muutoksen myötä Tampereen kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja koulujen lukuvuosisuunnitelmia täydennetään velvoittavien rakenteiden ja toimintatapojen osalta. Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää näistä täydennyksistä 16.6.2026. Opetussuunnitelman päivityksen myötä liikunnallisen elämäntavan edistäminen kytkeytyy entistä vahvemmin koulun johtamisrakenteisiin ja arjen toteutukseen, ja jokaisella koululla toimii harrastamisen ja liikkumisen tiimi osana tätä kokonaisuutta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kokonaisuutena Tampereella on rakennettu usean vuoden aikana toimintamalli, joka vastaa valtuustoaloitteessa esitettyihin tavoitteisiin laajasti ja systemaattisesti. Toimintaa toteutetaan koulupäivän aikana, koulumatkoissa sekä koulupäivän jälkeen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, ja opetussuunnitelman päivitys vahvistaa kokonaisuutta edelleen velvoittavana osana perusopetuksen toimintaa.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
 - 2 Nuorisovaltuuston lausunto
 - 3 Lasten parlamentin lausunto
-

Elinvoima- ja osaamislautakunta, 19.08.2026, § 91

Valmistelijat / lisätiedot:
Viskari Kirsi, Aalto Mari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Salmi Pekka, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Keskustan valtuustoryhmän ym. valtuustoaloite ja siihen annettu elinvoima- ja osaamislautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Keskustan valtuustoryhmä esittää 9.2.2026 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että jokaisessa tamperelaisessa koulussa ja oppilaitoksessa otetaan käyttöön aktiivisesti liikkuvan koulun ja opiskelun malli. Mallin käyttöönottamiseksi valtuutetut esittävät, että: 1. jokaiseen kouluun ja oppilaitokseen nimetään liikunnallisen toimintakulttuurin yhdyshenkilö, ellei jo ole, 2. koulun arkeen lisätään liikunnallisia ratkaisuja, 3. edistetään lasten ja nuorten mahdollisuuksia liikkua koulumatkat kävellen tai pyörällä turvallisesti ja 4. tuetaan opettajia ja koulunkäynnin ohjaajia liikunnallisen toimintakulttuurin jalkauttamiseen.

Keskustan valtuustoryhmä ja muut valtuutetut perustelevat aloitettaan muun muassa sillä, että vain noin kolmasosa lapsista ja nuorista liikkuu päivittäin suositellun määrän ja että lasten ja nuorten liikkuminen vähenee iän myötä, erityisesti toiselle asteelle siirryttäessä. Heidän mukaansa suurin osa koulu- ja opiskelupäivästä kuluu istuen, mikä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

heikentää psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia, ja että pieni tauko ja liike tehostavat oppimista. He perustelevat aloitettaan monilla tiedossa olevilla liikunnan myönteisillä vaikutuksilla sairauksien ehkäisyyn sekä että liikunta auttaa muun muassa vuorovaikutustaitojen oppimisessa ja luo edellytyksiä elinikäiselle liikuntaharrastukselle ja terveellisille elintavoille. Heidän mukaansa liikkumisen tulee olla osa koulu- ja opiskelupäiviä ja koulu voi olla lapselle ainoa paikka, jossa pääsee liikkumaan ja kokeilemaan erilaisia lajeja, minkä vuoksi koululiikunnan rooli ja koululiikuntapaikat korostuvat monipuolisen liikunnan mahdollistajana.

Ammatillinen koulutus

Tampereen seudun ammattiopisto Tredu kantaa huolta lasten ja nuorten liikunnallisuuden vähenemisestä ja haluaa vahvistaa liikunnallisuuden käytänteitä koulun arjessa.

Tredussa liikunnan edistämisessä vakiintuneet yhdyshenkilöt: Tredussa halutaan panostaa opiskelijoiden hyvinvointiin ja sen osana liikunnan lisäämiseen sekä liikuntamyönteiseen toimintakulttuuriin. Kampusten liikunnanopettajat ovat tässä keskeisessä roolissa ja luontaisia yhteyshenkilöitä liikunnan lisäämisen mahdollisuuksissa. Kullakin Tredun kampuksella toimivilla kampuskoordinaattoreilla puolestaan on rooli muun muassa kampusten välituntiliikunnan ja liikkuvan kulttuurin mahdollistajina esimerkiksi välineiden ja tilojen näkökulmasta. Koska kulttuurin rakentamiseen tarvitaan arjessa monia kampuksen toimijoita, Tredussa ei ole arvioitu tarkoituksenmukaiseksi nimetä erillistä koordinaatiovastaavaa yhdelle henkilölle. Tavoitteena on, että liikunnallisuutta edistetään laajasti yhdessä opetushenkilöstön, opiskelijoiden ja opiskelijakuntien kanssa.

Arjen liikunnalliset ratkaisut Tredussa: Liikunnallisuutta osana arjen opiskelua on edistetty tavoitteellisesti lähivuosina mm. projektien kautta. Tredu on ollut mukana Opetushallituksen Liikkuva opiskelu -ohjelmassa, jossa tavoitteena on lisätä liikkumista ja opiskelukykyä toisella asteella. Liikkuminen tukee opiskelijan opintojen sujumista, hyvinvointia ja tulevaa työkykyä sekä edistää opiskelijan terveyttä, opiskelukykyä ja oppimisen edellytyksiä, kuten tarkkaavaisuutta ja muistia. Liikunnallisella toimintakulttuurilla voidaan tukea myös opintoihin kiinnittymistä ja yhteisöllisyyttä. Liikkuva opiskelu -ohjelma on yksi valtakunnallisista liikunnan edistämishjelmista ja Tredussa sen tuloksena valmisteltiin 2021 Go Tredu Go - Liikkuva amisopiskelu - toimintamalli. Keväällä 2026 päivitetyssä toimintamallissa on linjattu, miten liikkuvaa opiskelua Tredussa edistetään yhteistyössä kaikkien tredulaisten ja yhteistyöverkostojen kanssa. Tredun johtoryhmä on linjannut, että liikuntaa edistetään monipuolisesti ja toiminnassa huomioidaan kaikki opiskelijat ja henkilöstö. Liikunnallisen elämäntavan edistämisessä Tredu on huomionnut myös Opetushallituksen ohjeistukset liikkumisen lisäämisestä ammatillisessa koulutuksessa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Liikkuva amisopiskelu -toimintamalli tarkoittaa liikkuvaa arkea, sekä opiskelijoiden että henkilöstön näkökulmasta. Tavoitteena on mm. osallistaa opiskelijoita liikunnallisen arjen suunnitteluun ja toteutukseen, vähentää istumista, lisätä taukoja ja hyödyntää teknologisia ratkaisuja. Tavoitteena on myös lisätä liikuntaneuvontaa opiskelijoille, lisätä mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen opiskelupäivän yhteydessä sekä kannustaa fyysisesti aktiivisiin opiskelumatkoihin. Myös erilaisten tapahtumien ja tempausten toivotaan innostavan liikkumiseen opiskelukyvyn lisäämisessä.

Tredun kampuksilla liikkuvan opiskelun edistämiseksi huomioidaan monipuolisesti oppimis- ja ulkoiluympäristöt. Opiskelijoiden omaehtoista liikkumista tuetaan tarjoamalla eri kampuksilla liikuntavälineitä ja -mahdollisuuksia opiskelupäivän aikana. Eri kampuksilta löytyy vaihtelevasti esimerkiksi pingispöytiä, Darts-tauluja, leuanvetotankoja, koripallotelineitä, sähkövälineitä, potkulautoja, kajakkeja ja luistimia. Joskus rakennusten rakenteet rajoittavat liikuntavälineiden sijoittamista, sillä esimerkiksi kaikki seinämateriaalit eivät ole soveltuvia leuanvetotankojen kiinnittämiseen. Osalla kampuksista on opiskelijoiden käytössä myös liikuntaratoja, kuntosaleja ja luontoliikkumiseen motivoivia oppimisympäristöjä. Myös liikkumiseen innostavia mobiilipelejä on kehitetty.

Perustutkinto-opiskelijat suorittavat osana opintojaan pakollisen "Liikunnan ja terveystiedon sekä työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämisen", kahden osaamispisteen opintojakson. Lisäksi opiskelijat voivat valita liikuntaa osana yhteisten aineiden opintojaan sekä valita myös ammatillisiin opintoihin liikkumista edistäviä opintoja. Tredussa on myös keskusteltu mahdollisuuksista lisätä opintoihin kuuluvia liikuntatunteja, jotta myös vähän liikkuvat opiskelijat saataisiin liikkumaan enemmän. Yhteiset liikuntavuorot esimerkiksi Tredun ja lukioden opiskelijoille sekä matalan kynnyksen liikuntakerhot olisivat myös hyviä tapoja lisätä liikuntaa opiskelijoiden arkeen.

Koulumatkat: Tredussa opiskelijoita ja henkilökuntaa kannustetaan itsekuljettuihin opiskelumatkoihin. Tredussa tuetaan aktiivista koulumatkaliikkumista esimerkiksi tarjoamalla polkupyörätelineitä, joissa on runkolukitusmahdollisuus sekä mahdollisuuksia lainata polkupyörän pumppuja ja muita pieniä huoltovälineitä. Kampukset ovat pääosin hyvin ja turvallisesti saavutettavissa polkupyörillä. Tampereen kaupunkipyöräien asemat sijaitsevat lähellä Ajokinkujan, Hepolamminkadun, Sammonkadun ja Santalahdentien kampuksia. Tredu on mukana myös Tampereen kaupungin liikkumisohjelman laadinnassa. Siinä otetaan huomioon myös liikkumisolosuhteiden kehittäminen.

Liikunnallisen toimintakulttuurin jalkauttaminen Tredussa: Liikunnallisuus ja urheilu ovat vahvasti esillä Tredun toimintakulttuurissa. Tredu kuuluu olympiakomitean urheiluoppilaitosverkostoon ja urheilijat voivat hakeutua Treduun opiskelemaan mitä tahansa alaa. Yleisen liikunnallisuuden lisäämisessä urheilijaopiskelijat voivat toimia

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

esimerkkeinä ja olla mukana toteuttamassa liikunnallisia tapahtumia. Liikunnallisuuden edistämistä viedään eteenpäin liikunnanopettajien ja kampuskoordinaattorien lisäksi myös Tredun opetus- ja ohjaustiimien toimesta.

Tredu ja lukiokoulutus ovat vuosien 2025–2026 aikana mukana Tampereen kaupungin liikunta- ja nuorisopalveluiden hallinnoimassa hankkeessa Lempeästi liikkeelle - Liikuntaneuvontaa toiselle asteelle. Hankkeessa liikuntapalveluiden liikuntakoordinaattori on suunnannut toimia vähän liikkuville opiskelijoille antaen neuvontaa erilaisin menetelmin mm. henkilökohtaisesti, pienryhmissä ja tapahtumien yhteydessä.

Lukiokoulutus

Tampereen kaupungin lukiokoulutuksessa jokaisessa päivälukiossa on jo nimetty liikuntatuutori, joka vastaa liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämisestä. Lukiot ovat myös mukana Liikkuva lukiolainen -verkoston toiminnassa, joka on osa Opetushallituksen Liikkuva opiskelu -ohjelmaa. Huhtikuussa on pyydetty kaupungin lukioden opiskelijakunnilta ja opettajakunnilta kannanottoa valtuustoaloitteen aiheisiin. Opettajat ja opiskelijat ovat käsitelleet asiaa tapaamisessaan, ja tapaamisen pohjalta on muodostunut kuva siitä, mitä jo tehdään ja miten liikuntaa voitaisiin edistää.

Eri lukioissa koulupäivän aikaista liikuntaa pyritään lisäämään eri keinoin. Välituntiaktiivisuutta pyritään osassa lukioista lisäämään mm. pingispöytien ja kuntosalien avulla, osassa järjestetään maanantai move - liikunta-aktiviteetteja, rentoutumisvälitunteja ja liikuntahaastepäiviä. Tulevaisuudessa välituntiaktiivisuutta pyritään nostamaan lisäämällä käytäväpelejä ja välituntihaasteita, jotka kannustavat opiskelijoita liikkumaan. Myös opettajan esimerkillä on aktiivisuuden lisäämisessä suuri rooli. Oppituntien aikana liikunnallisia ratkaisuja on käytössä vaihtelevasti eri päivälukioiden välillä. Osassa lukioista hyödynnetään Break pro -taukoliikuntasovellusta, ja sen voisi ottaa käyttöön kaikilla lukiokoulutuksen laitteilla, jolloin toiminta olisi yhtenäistä. Opetuksen aikaista liikuntaa pyritään lisäämään sillä, että opiskelijoiden tulee hakea materiaaleja luokan eri puolelta ja hyödynnetään myös tehtäväpiste-opiskelua, jolloin opiskelijat kiertävät pisteitä tunnin aikana. Opiskelijoilta saatiin myös idea, että oppitunnit voitaisiin osin pitää muualla kuin luokahuoneessa, esimerkiksi lähiluonnossa, joka lisäisi liikuntaa.

Koulumatkapyöräilyä voisi lisätä kaupunkipyöriä hyödyntämällä, jos opiskelijat saisivat käyttää niitä edullisemmin. Lukiossa opiskelijat saattavat tulla kuitenkin pitkän matkan päästä, jopa toiselta paikkakunnalta kouluun, jolloin koulumatkan kulkeminen lihasvoimin on haastavaa. Erilaisten tempausten tai haasteiden avulla voisi kuitenkin rohkaista opiskelijoita liikkumaan edes osan koulumatkastaan lihasvoimin.

Tiedoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kaupunginhallitus

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Nuorisovaltuuston lausunto
- 3 Lasten parlamentin lausunto

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§292

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)